

ÜNİVERSİTE - SANAYİ İŞBİRLİĞİ MERKEZLERİ PLATFORMU

ÜSİMP Birlikte Tartışalım - Ticarileştirme Süreçlerinde

Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri Toplantısı

21.04.2021

Giriş

21 Nisan 2021 tarihinde ÜSİMP organizasyonu ile gerçekleşen “Birlikte Tartışalım: Ticarileştirme Süreçlerinde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri” etkinliği, üniversite hak sahipliğindeki fikri ve sınai mülkiyet haklarının ticarileştirilmesinde teknik, mali ve mevzuatlar açısından yaşanan sorunların ve olası çözüm önerilerinin ilgili tüm kurumlar nezdinde ortak bir zeminde ele alınması amacıyla gerçekleştirilmiştir. Etkinlik öncesi, 40 TTO’nun katılımıyla gerçekleşen “TİCARİLEŞTİRME SÜREÇLERİNDE YAŞANAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ” başlıklı anket uygulanmış ve etkinlikte bu anketin analiz sonuçlarına yer verilerek mevcut durum ve kurumların ticarileştirme süreçlerine yönelik faaliyetleri değerlendirilmiştir. ODTÜ Teknoloji Transfer Ofisi’nden Av. İdil Buse KÖK HAZER moderatörlüğünde gerçekleşen etkinliğe Akdeniz TTO’dan Dr. Cem Sakarya, Arinkom TTO’dan Mehmet Hakan Dağ ve Erciyes Teknopark’tan Ahmet Kiraz ana konuşmacı olarak katılım sağlamış, birçok TTO temsilcisi de kendi süreç ve önerileri ile ilgili katkı sunmuştur. Etkinlik kapsamında TTO’ların mevcut fikri ve sınai mülkiyet haklarının ticarileştirme süreçlerinde karşılaştırdıkları problemler, iyi uygulama örnekleri ve çözüm önerileri ele alınmıştır. Etkinlik esnasında katılımcıların paylaştığı bilgi, görüş ve önerilerden yola çıkarak oluşturulan bu rapor, kamu otoritelerine yapılması gereken/beklenen düzenlemelere dair görüş ve önerilerde bulunmayı amaçlamaktadır.

1. Mevzuat ve Anket Çalışması sonuçları

İlgili Mevzuat

Ticarileştirme sürecinde ele alınan ilgili kanun, yönetmelik ve mevzuatlar aşağıdaki gibidir:

- 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu
- 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu
- 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu
- “Vakıf Yükseköğretim Kurumları İhale Yönetmeliği”
- “Yükseköğretim Kurumları Teknoloji Transfer Ofisi Yönetmeliği”
- “Yükseköğretim Kurumları Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasına İlişkin Yönetmelik” ve döner sermaye süreçlerine ilişkin diğer yönetmelik ve mevzuatlar
- Strateji Geliştirme Birimlerinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

ÜNİVERSİTE - SANAYİ İŞBİRLİĞİ MERKEZLERİ PLATFORMU

- 213 sayılı Vergi Usul Kanunu
- Sayıştay Başsavcılığı Çalışma Yönetmeliği
- 2018/8 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi (11.09.2018 tarihli genelge)

Anket Çalışması

Ticarileştirme konusunda uygulanan yöntemler ve karşılaşılan sorunların belirlenmesi amacıyla etkinlik öncesi ÜSİMP üyesi TTO'lar arasında "TİCARİLEŞTİRME SÜREÇLERİNDE YAŞANAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ" başlıklı bir anket gerçekleştirilmiştir. Anket sonuçları aşağıdaki gibi özetlenmiştir.

- Ankete katılan üniversite sayısı 40 olup, bunlardan 27 adeti Devlet Üniversitesi, 12 adeti ise Vakıf Üniversitesidir.
- Ankete katılan kurumların TTO yapısı;
  - 8 TGB Şirketi
  - 20 Üniversite Birimi
  - 10 TTO A.Ş
  - 2 Diğer

şeklindedir.

- Lisans ve/veya devir yolu ile ticarileştirme yapan kurum sayısı 18'dir.
- Ticarileştirme yapan kurumlardan 14'ü sözleşme yöntemiyle süreci ilerletmiştir. Sadece ihale yapan kurum bulunmamaktadır. 3 kurum hem ihale hem de sözleşme yöntemini bir arada kullanmıştır. 1 kurum, Üniversite Yönetim Kurulu Kararı ile ilerlemiştir.
- Ticarileştirme faaliyeti sonrası gelir elde eden kurum sayısı 17'dir. Ticarileştirme sonucunda elde edilen gelir, 3 kurumda Strateji Dairesi Başkanlığı, 3 kurumda Döner Sermaye İşletmesi, 4 kurumda TTO A.Ş Muhasebe birimine aktarılmıştır. Ankete katılan diğer 7 kurumdan bir kısmı Mali İşler birimine geliri aktarmıştır.
- Buluş Sahibi payının ödenmesi konusunda aşağıdaki birimlerden biri üzerinden ilerlenmiştir.
  - Döner Sermaye
  - Strateji Daire Başkanlığı
  - TTO A.Ş Muhasebe Birimi
- Buluş Sahibi payının ödenmesi konusunda Vakıf Üniversiteleri uygulamaları ise Mali İşler Dairesi üzerinden ilgili ayın bordrosuna eklenme yöntemi ile ya da TTO A.Ş Muhasebe Birimi üzerinden ilerlemiştir.
- Anket sonucunda Buluş Sahibinin Kurumdan ayrılması durumunda kendisine ait payın ödenmesi yöntemi konusunda belirsizlikler olduğu anlaşılmıştır.

ÜNİVERSİTE - SANAYİ İŞBİRLİĞİ MERKEZLERİ PLATFORMU

- Anket sonucunda Ticarileştirme süreçlerine karşılaşılan sorunlar;
  - İhale süreçlerinde yaşanan belirsizlikler (*ihaleyi yapacak birimin belirlenmesinde yaşanan güçlükler, ihale yönteminin belirlenme sürecinde idarenin en risksiz seçeneklere yönelmesi (pazarlık usulü, açık ihale vb.), Patent değerlemesi ve Muammen Bedel Tespitinde yaşanan güçlükler, Açık ihale usulüyle yapılması durumunda artan maliyetler (gazete ihale ilanı, noter maliyetleri vb.)*)
  - TTO'ya üniversiteden gelirin ne şekilde aktarılacağı sorunu
  - Döner sermaye kesintileri nedeniyle buluş sahibine ödenecek bedelde kesinti yapılması
  - Özgelir olarak kaydedilen Üniversite payının ne şekilde kullanılacağı hususunun belirlenmemiş olması
  - Strateji Daire Başkanlığının fatura kesemiyor olması hususuolarak belirtilmiştir.
- 6769 Sayılı Kanun Kapsamında Yükseköğretim Kurumu Buluşlarının Başvuru ve Tescil Süreçlerine İlişkin Resmi Ücret ve Vekil Ücreti Masraf Kalemlerinin Karşılanması Yöntemleri aşağıdaki gibi belirtilmiştir:
  - Teknokent A.Ş
  - TTO A.Ş
  - Üniversite Ar-Ge giderleri bütçesi
  - Strateji Daire Başkanlığı
  - Döner Sermaye
  - BAP
  - Rektörlük bütçesi
  - 1513 bütçesi
  - Mali İşler Birimi

ÜNİVERSİTE - SANAYİ İŞBİRLİĞİ MERKEZLERİ PLATFORMU

2. Ticarileştirme Süreçlerinde Yaşanılan Sıkıntılar

Gerçekleştirilen etkinlikte paylaşılan bilgiler ticarileştirme öncesinde ve ticarileştirme sonrasında yaşanan sorunlar olmak üzere iki ayrı alt başlıkta toplanmıştır.

- Ticarileştirme Öncesi Karşılaşılan Sıkıntılar:

- Ticarileştirme için uygulanacak yöntemin seçiminde mevzuatlardaki belirsizlikler nedeniyle çeşitli sıkıntılar yaşanmaktadır. TTO'ların uyguladığı farklı yöntemler aşağıda sıralanmıştır:

- 1) Sözleşme yöntemi: TTO A.Ş yapısındaki kurumların ve/veya Teknokent Yönetim A.Ş birimi olarak görev yapan TTO'ların özellikle akademisyen firmalarına teknoloji transferi durumunda tercih ettikleri bu yöntemde TTO A.Ş. ve/veya Teknokent Yönetim A.Ş ile firma arasında lisanslama ve devir şartlarını içeren bir sözleşme imzalanır. Hak sahipliğinin akademisyene ait olduğu patentler için bu yöntem uygulanmakta olup, üniversite hak sahipliğindeki patentlerde uygulanabilen bir yöntem değildir.
- 2) Üniversite birimi olan TTO'lardan bazıları 11 Eylül 2018 tarihli 2018/8 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesine dayanarak Rektör başkanlığında bir komisyon kurarak ve bu komisyon kararına dayanarak sözleşme ile lisans ve/veya devir işlemi yapmaktadır.
- 3) İhale yöntemi: Devlet İhale Kanunu ya da Vakıf Yükseköğretim Kurumları İhale Yönetmeliği gereği üniversitenin mal varlığı olan buluşu üçüncü bir kişiye devrederken veya lisanslarken ihale yapılması gerekmektedir. Mevcut durumda ihale yapılması zorunluluğu dolayısıyla sözleşme yöntemi ile ilerlenemeyecek teknoloji transferi işlemlerinde, pazarlık usulü ile ilerlenebilecek durumlarda dahi, denetimlerde daha güvenilir bir alan yaratacağı düşünülerek ihale yöntemi tercih edilmektedir. Özellikle ticarileştirmeyi ilk defa deneyimleyen kurumlar için bu süreç uzun, öngörülemeyen masraf ve problemler nedeniyle zorlu, lisanslama/devir yapılacak firma açısından da göz korkutucudur. Süreçte teknoloji transferi öncesi zaten ticarileştirmenin yapılacağı firma bulunup onunla anlaşmaya varıldığı için, ihale uygulaması teknoloji transferinin doğasına ters düşmektedir. Üstelik her kurum, ihale mevzuatına kendi iç denetim ekiplerinin, mali işler, hukuk, satın alma, strateji daire başkanlığı vb. birimlerin görüşüne dayanarak uyum sağlamakta; yani bu süreci kendi usulüne göre

ÜNİVERSİTE - SANAYİ İŞBİRLİĞİ MERKEZLERİ PLATFORMU

yönetmektedir. Mevcut durumda teknoloji transferine dair ihale uygulaması yoruma açıktır ve çeşitli riskler barındırmaktadır.

- Lisanslama ya da hak sahipliği devir bedelini belirlerken kamuyu zarara uğratmayacak şekilde bir bedel belirlenmesinin gerekliliği; Sayıştay denetimine uygun bir şekilde bedel belirleme sürecinin zorluğu ve uzunluğu
- Fikri hakların maddi olmayan duran varlıklar olarak kayıtlarının yapılması, üniversite varlıkları arasında yer alması, hangi birim hangi hesap üzerinden kayıtlarının yapılacağındaki belirsizlikler
- Ticarileştirilecek patent için uygun olabilecek firmaya erişimin ve firmayı teknoloji transferi konusunda ikna etmenin zorlukları:
  - 1) Firmaların yüksek teknoloji patentleri lisanslama ya da haklarını devralma konusunda isteksizliği, buluşların ürünleşme süreçlerinin uzun olması
  - 2) Firma ile ikna ve pazarlık sürecinin uzunluğu
  - 3) Teknoloji transferi sürecinde mevcut mevzuatlar gereği uygulanması gereken açık ihale sürecinin getirdiği çekinceler (başka bir firmanın da ihaleye katılma ihtimali, ihale sürecinin teknoloji transfer sürecini uzatması)
- Buluşçuyu buluş bildiriminde bulunma sürecinden itibaren motive etmenin zorlukları (ticarileştirme gelirlerinden yapılan kesintilerin demotive edici olması)
- Buluşların genelde sanayinin ihtiyacına/problemlerine yönelik geliştirilen çözümler olmaması ve düşük Teknoloji Olgunluk Seviyesine (TRL) sahip olması
- Endekslerin patent başvuru sayısı kriterlerinden dolayı çok yoğun şekilde patent başvurusu yapmak durumunda kalınması, ticarileşebilir (değeri büyük ama sayıca az) bir patent portföyünü kurumların bu nedenle oluşturamaması
- Patent başvuru ve tescil süreçlerine ait masrafların çok yüksek olması nedeniyle, akademisyenlerin hak sahibi olduğu patentlerin sürdürülebilirlik sıkıntısı ve ticarileşme süreçlerinin tamamlanamaması
- Buluş sahiplerinden bazılarının üniversite dışı farklı kurum ve kuruluşlardan olması (diğer üniversiteler, araştırma merkezleri, şirketler vb.) öğrencilerin buluş sahibi olması, elde edilen gelirlerin dağıtımı, hak sahipliğinin paylaşımı gibi konularda problemlere yol açabilmektedir.

ÜNİVERSİTE - SANAYİ İŞBİRLİĞİ MERKEZLERİ PLATFORMU

- Ticarileştirme Sonrası Karşılaşılan Sıkıntılar:
  - Sözleşme Yönteminin Getirdiği Sıkıntılar:
    - 1) TTO A.Ş.'nin üniversite hak sahipliğindeki bir buluşu ticarileştirmesi konusunda Yükseköğretim Kurumları Teknoloji Transfer Ofisi Yönetmeliği bu kurumlara gerekli işlemleri yapabilme yetkisi verse dahi, 6769 sayılı Kanun kapsamında Üniversite hak sahipliğinde bulunan buluşların ticarileştirilmesi amacıyla TTO A.Ş.'ye devrinin de ihale sürecine tabi olduğu değerlendirilmektedir. Buluş üzerindeki hak sahipliğinin Üniversite tüzel kişiliğine tabi olması nedeniyle, lisans ve/veya devir anlaşmalarının tarafının da Üniversite olması gerektiği aşikardır. Bu kapsamda TTO A.Ş.'nin kendisine ait olmayan bir varlığı devretmesi/lisanslaması hukuken mümkün gözükmemektedir. TTO A.Ş.'nin gelir elde edebilmek adına kendisine, kendisinin hak sahibi olmadığı bir kıymet üzerinden fatura kesip bedelini alması, sonrasında bu bedeli üniversiteye ya da buluşçulara aktarması noktasında sorular gündeme gelmektedir.
  - İhale Yönteminin Getirdiği Sıkıntılar:
    - 1) İhaleye gerek olup olunmadığının tespit edilmesi konusunda herkes tarafından kabul görmüş tek bir uygulamanın bulunmaması, farklı odaklardaki birçok mevzuatın bir arada değerlendirilmesi nedeniyle ihale gerçekleştirme süreçlerinin uzun ve zorlu olması
    - 2) İhale sürecinde ve sonucunda Kamuyu zarara uğratma ihtimali
    - 3) Hali hazırda alıcısı belli olan bir ticarileşme işlemi için yapılacak olan ihale sürecinde farklı potansiyel alıcıların ihaleye dahil olması ve düşük teklif vererek buluşu devralması/lisanslaması durumunda, ilk alıcı ile yapılan ve doğası gereği çok uzun süren ticarileştirme görüşmelerinin sonuçsuz kalması
  - Gelirin Kaydı ve Dağıtımı Konusundaki Sıkıntılar:
    - 1) Döner Sermaye İşletmesi üzerinden dağıtım: Ticarileştirme sonucunda elde edilen gelirin, Döner Sermaye İşletmesi üzerinden alınması durumunda, kesintilerin yüksek olması (patent masrafları, döner sermayenin yasal kesintileri vb.) nedeniyle buluşçunun eline geçen gelir buluşçunun ticarileşme süreçlerine ve yeni buluş ortaya koyma isteğine olan motivasyonunu düşürmektedir. Öte yandan bazı buluşçuların hak sahibi kurumdan ayrılmış olması, başka bir kurumda görev alıyor olması, emekli / mezun olması gibi durumlarda döner sermaye üzerinden ödeme yapılamaması büyük sorun olmaktadır.

ÜNİVERSİTE - SANAYİ İŞBİRLİĞİ MERKEZLERİ PLATFORMU

- 2) Strateji Daire Başkanlığı üzerinden dağıtım: Elde edilen gelirin, Strateji Daire Başkanlığı üzerinden alınması durumunda karşılaşılan en büyük sıkıntı, bu birimin firmalara fatura kesememesidir. Gelire karşılık makbuz sunmaları nedeniyle firmalarda bu giderin muhasebeleştirilmesinde sıkıntı olabileceğine dair bir algı oluşmaktadır. Vergi Usul Kanuna göre eğer ilgili birimler fatura kesme yetkisine sahip değilse düzenlenen makbuzun muhasebeleştirilebileceği belirtilmesine rağmen bunun firmalar açısından uygunluğu yine de muallaktır. Strateji Daire Başkanlığı akademisyenlere yalnızca maaş ve ek ders ödemesi gerçekleştirebilmektedir.
  - 3) Paranın geldiği birimden bağımsız (strateji, mali işler, TTO A.Ş. fark etmez) geldiği kalemin yani paranın giriş niteliği muğlak olarak değerlendirilmektedir. Yani gelirin emanet hesabına alınması, işlenip farklı gelir hesaplarına alınması gibi uygulamalar olsa da, muhasebe hesapları kapsamında bu gelirin kaydedilmesine ilişkin özel bir kalem bulunmaması da bir problem olarak gözükmektedir.
  - 4) Kimi kurumlarda, patent masraflarının ödendiği birim hangi birim ise (yani stratejiden ödeniyorsa ticarileştirme bedelinin stratejiye, döner sermayeden ödeniyorsa döner sermayeye) o birime ödenmesi gerekmektedir. Bu durum, Döner Sermaye İşletmesinden masraf yapılan patente ait gelirin yukarıda özetlenen sorunları aşmak için Strateji Daire Başkanlığına kaydedilmesi halinde, birimler arasında bu bedelin aktarılması sorununa neden olmaktadır.
- Buluşçuyu ticarileşme sürecinin başından sonuna kadar maddi ve manevi motive etmenin zorlukları:
    - 1) Buluşçunun elde edeceği gelirin mevzuatlar çerçevesinde yapılan kesintilerle oldukça düşmesi nedeniyle maddi teşvik unsurunun yetersiz kalabilmesi
    - 2) Teknoloji transferi yapılan firmaya gerekli teknik danışmanlık desteği sağlama konusunda buluşçunun isteksiz olabilmesi

3. İyi Uygulama Örnekleri

- ODTÜ TTO: 2017 yılından önce yürürlükte olan 551 sayılı KHK kapsamında buluş üzerindeki hak sahipliği akademisyene ait olmakta idi. 2017'de ODTÜ'de uygulanan buluş hak sahipliği politikası bu KHK ile uyumlu olup, desteklenmesine karar verilen buluşlar için hak sahibi akademisyenler ile sözleşme imzalanmaktaydı. Bu sözleşme ile ODTÜ TTO buluş üzerindeki ticarileştirme hakkına sahip olmakta, buluşun tüm başvuru ve tescil masraflarını

ÜNİVERSİTE - SANAYİ İŞBİRLİĞİ MERKEZLERİ PLATFORMU

karşılıyordu. ODTÜ TTO'nun buluşu ticarileştirmesi durumunda ise elde edilen ticarileştirme gelirinden ilk olarak buluş için yapılan masraflar düşülmekte ve kalan gelir buluşçu, ODTÜ Teknokent ve ODTÜ arasında paylaştırılmaktaydı. 2017 yılında yürürlüğe giren SMK sonrasında Üniversite tarafından hak sahipliği talep edilen buluşların hangi ihale yöntemi ile ticarileştirileceğine ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

- Akdeniz TTO: "İslahçı hakkı" kapsamına giren fikri mülkiyetin döner sermaye üzerinden satışı ve lisanslaması yapılabildiği için, bu kapsama bir ticarileştirme süreci başarıyla tamamlanmıştır. Pazarlık usulü yapılabilir denmesine rağmen süreci garanti altına almak adına açık ihale yöntemi üzerinden ilerlenmesi, bedelinin tespit edilmesi, ihale dokümanlarının oluşturulması, gazete ilanı, noter süreçleri vb. süreçte zorlanılan konular olmuştur. Üniversite içinde ilk defa yapılacak bir çalışma olduğu için, mali kişilere, iç denetim birimine, genel sekreterliğe konuyu aktarma ve bir arada değerlendirme zaman almıştır. Toplam süreç yaklaşık 8 aylık bir sürede tamamlanarak gelir elde edilmiştir. Gelir paylaşımı da düzenlenmiş olduğu için (%50 üniversite %50 hocaya aktarım şeklinde) süreç sorunsuz ilerlemiştir.

2. TTO A.Ş kurulumu sonrası, akademisyen hak sahipliğindeki bir buluşun ticarileşmesi gündeme gelmiştir. Bu kapsamda düzenlenen bir sözleşme ile TTO A.Ş. yetkililerin imzası, buluşçunun imzası ve müşteri kuruluşun imzasıyla bir mutabakat sağlanmıştır ve TTO A.Ş.'ye de belirli bir gelir gelecek şekilde süreç tamamlanmıştır. TTO A.Ş. mevzuatının bu konuda süreci desteklemesiyle süreç kolay ve etkin ilerlemiştir.

- ARİNKOM TTO: Bir kamu üniversitesi birimi olarak hizmet veren TTO, 11 Eylül 2018 tarihli Cumhurbaşkanlığı Genelgesinde belirtilen bir maddeden yola çıkarak taşınmazların satışının/devrinin, Kamu Kurum ve Kuruluşlarında üst yönetici başkanlığında oluşturulan komisyonlar vasıtasıyla yapılabileceği değerlendirmiştir. Rektör başkanlığında oluşturulan komisyon vasıtasıyla sözleşme yöntemi ile 8 patentin hak sahipliği devri yapılmıştır.
- Erciyes TTO: 2017 yılında ilk faydalı model lisansını ve ardından başka bir patente ait devir işlemini devlet ihale kanunu 51-c numaralı maddesine istinaden Döner Sermaye İşletmesi üzerinden yapmıştır. 4 adet patenti içeren bir patent ailesinin bir girişimciye lisanslanması konusunda ise devlet ihale kanunu 51-L numaralı maddeye istinaden süreç ilerletilmiştir. 2.Mevcut bir patentin olası ürünleri için müşteri talebi alınmıştır. Ancak ürünlerin üretilmesi ve satışı için gerekli zemin oluşmamıştır. Bunun üzerine, üniversite ihaleye çıkmış, Erciyes Teknopark Yönetici A.Ş. ihaleye girerek patentin lisans haklarını kendisi almış ve üretimi gerçekleştirerek ürün satışı yapmıştır.

ÜNİVERSİTE - SANAYİ İŞBİRLİĞİ MERKEZLERİ PLATFORMU

- TÜBİTAK TTO: 12 tane lisans sözleşmesi yapan kurumun taşınır taşınmazların yönetimine ilişkin TÜBİTAK'a özel bir mevzuatı bulunmaktadır. Bu mevzuat gereği etiket fiyatı belli olmuş ürünler üzerinde ihale zorunlulukları bulunmamaktadır. Yani kurum, münhasır lisans ve devir konularında ihale sürecine, basit lisansta ise sözleşme sürecine tabi olarak ticarileştirme yapmaktadır. Basit lisanslamada, lisans bedeli belirlenmesi halinde, bu bedel Yönetim Kurulu kararıyla netleştirip, resmi gazetede ilan edilmektedir (ilan.gov.tr'ye ilan çıkılmamaktadır.)

2.Gelir kaydı konusundaki yaklaşımları şu şekilde özetlenmiştir: Tek düzen hesap planında lisans gelirleri ile ilgili bir kod bulunmaktadır. TÜBİTAK, teknoloji transferinden gelir elde ettikten sonra, lisans gelirleri kodunun tanımlatılmasını talep etmiştir. Bu kod 3.2.1.35 lisans gelirleri kodudur. Bu kod tanımlanmadan önce kurum içerisinde emanetlere mi kaydedilmeli, süreç nasıl yapılmalı gibi tartışmalar olmuştur. Ancak lisans gelirleri için kodu tanımlatılması, gelirin kaydedilmesi, gelirin dağıtımının yapılması ile ilgili iç görüş ve yönetmelik oluşturulduktan sonra süreç sağlıklı ilerlemiştir. Gelir dağıtımıyla ilgili olarak, yıl içerisinde tüm gelirler elde ettikten sonra yıllık bir dağıtım planı belirlenmekte ve yılda bir kere dağıtım yapılmak üzere süreç ilerletilmektedir.

4. Çözüm Önerileri

- Sınai mülkiyet oluşturma süreci ve ticarileştirme, doğası gereği ihale süreçlerine uygun olmadığı için Üniversite buluşlarının ihale süreçlerinden muaf tutulması yönünde bir istisnanın mevcut ihale mevzuatlarına eklenmesi; kamu malını kötüye kullanma konusundan kaçınmak adına en azından Gayri İnhisari Lisanslama süreçleri için bu istisnanın getirilmesi (İlgili Kurum:...)
- İhale sonrası süreçte Döner Sermaye İşletmesi üzerinden ticarileştirme faaliyetlerini yürüten kurumlar için süreçlerdeki maliyetleri azaltacak bir takım istisnaların getirilmesi
- Devlet üniversitelerindeki Strateji Daire Başkanlığı'nın fatura kesebilmesine dair ek bir düzenleme getirilmesi (bu sayede firmalar için teknoloji transferini daha cazip kılınması ve A.Ş. yapısında olup patentleri ticarileştiren kurumlar için gelir elde etme usulünde uygunluk sağlanması) (İlgili Kurum:...)
- 6769 sayılı kanunda Üniversite buluşlarının TTO A.Ş. tarafından ticarileştirilebilme veya TTO A.Ş. adına tescil alabilmesi konusunda bir farklı bir düzenleme yapılması: örneğin

ÜNİVERSİTE - SANAYİ İŞBİRLİĞİ MERKEZLERİ PLATFORMU

buluşta hak sahibi olmasa bile söz konusu buluş üzerinden kendisine doğrudan gelir elde edebilme imkanının sağlanması, (İlgili Kurum:...)

- Kurumların kendi hak sahipliklerindeki patent portföylerini ticarileşebilecek patentler noktasında odaklanarak nitelikli portföy yönetimi sağlanması
- Buluşçuların, sanayi ihtiyacına yönelik buluş fikirleri edinebilecekleri ortamların kurgulanması ya da bu tip ortamlara yönlendirilmesinin sağlanması, daha fazla sanayi ile temas etmelerine olanak sunulması, bu noktada buluşçuların teşvik edilmesi ve bilinçlendirilmesi

5. Sonuç

Fikri ve sınai mülkiyet haklarının ticarileştirilmesi, hem Teknoloji Transfer Ofislerinin gelir elde etme ve sürdürülebilirliğini sağlama noktasında hem de Üniversitelerde ortaya çıkartılan buluşların kamu yararı için sanayiye aktarılabilmesini sağladığı için teknoloji transferi ekosisteminin en önemli konularından biridir. Ticarileştirme yapma gayretinde olan Üniversitelerin TTO'larının yapılarındaki farklılık, birden çok mevzuata uyum sağlama konusundaki zorunluluk ve firmaların teknoloji transferine olan yaklaşımı bu sürecin gelişimini zorlaştırmaktadır. Her kurumunun kendi iç mekanizmalarına ve Devlet ve Vakıf Üniversitesi olmaları nedeniyle tabi olduğu mevzuatlara göre benimsediği farklı yaklaşımlar, teknoloji transferinin uygulanması noktasında standart bir yaklaşım oluşmasına henüz olanak sağlayamamıştır. Bu nedenle ticarileştirme süreci ve yöntemleri teknik, mali ve hukuki açılardan iyileştirmelere açıktır. Bu raporda bahsi geçen sorunların giderilmesi adına listelenen çözüm önerilerinin dikkate alınarak tüm ekosistem paydaşlarını besleyecek düzenlemelerin yapılmasının teknoloji transferi sürecini daha verimli kılacağı değerlendirilmektedir.